ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1932 N:o 12—19

Innehåll:

N:o 12. Ålands landskapsnämnds beslut angående fastställd instruktion för lantbrukspraktikantinstitutionen i landskapet Åland.

N:o 13. Ålands lansdtings beslut om antagande av landskapslag angående ändring av 70 och 71 §§ i förordningen om tillverkning, försäljning, inköp, förvaring och transport av explosiva ämnen, given den 4 december 1915.

N:o 14. Ålands landskapsnämnds beslut angående taxa, enligt vilken ersättning i Ålands allmänna sjukhus för röntgenundersökningar uppbäres av andra än i sjukhuset för vård intagna patienter.

N:o 15. Ålands landstings beslut om ändring av landskapslagen, utfärdad den 3 juni 1927, om antagande av lagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskolväsendet, given den 11 december 1931.

N:o 16. Ålands landstings beslut om antagande av landskapslag angående landskommunerna under åren 1932—1934 tillkommande landskapsunderstöd för folkskolebyggnader.

N:o 17. Ålands landskapsnämnds beslut angående fastställt reglemente för Ålands allmänna sjukhus.

N:o 18. Förordning angående organisation av polisvården och i samband därmed stående förvaltningsgrenar i landskapet Åland, given den 27 maj 1932.

N:o 19. Ålands landstings beslut om antagande av landskapslag om ägovägar i landskapet Ålnd.

N:o 12.

Ålands landskapsnämnds beslut

angående fastställd instruktion för lantbrukspraktikantinstitutionen i landskapet Åland.

Ålands landskapsnämnd har, i stöd av bestämmelserna i landskapslagen angående jordbruksundervisningen i landskapet Åland, utfärdad den 13 juni 1927, denna dag funnit gott fastställa nedanintagna instruktion för lantbrukspraktikantinstitutionen i landskapet Åland.

Instruktion

för lantbrukspraktikantinstitutionen i landskapet Åland.

1 §.

Lantbrukspraktikantinstitutionen har till ändamål att bereda Ålands lantmannaskolas elever tillfälle att genom övning förskaffa sig skicklighet i alla vid lanthushållningen förekommande arbeten samt erfarenhet i skötseln av jordbruk på för ändamålet godkända lägenheter.

2 §.

Lantmannaskolans föreståndare åligger att hos landskapsnämnden göra förslag angående skolans praktikantgårdar samt ordna och leda praktiken.

Praktikens övervakande åligger under landskapsnämndens överinseende lantmannaskolans lärare.

3 §.

För att lägenhet skall godkännas till praktikantgård fordras:

1) att lägenheten skötes med beaktande av räntabiliteten;

2) att på lägenheten finnes ägo- och odlingskarta;

3) att på lägenheten föres lantbruks-

bokföring eller åtminstone sådana anteckningar rörande lantbruksdriften, på grund av vilka praktikant kan göra sina anteckningar; samt

4) att lägenhetens innehavare förbinder sig att uppfylla de i överenskommelsen föreskrivna skyldigheterna.

4 §.

Praktiken skall i allmänhet fullgöras inom landskapet Åland. Lantmannaskolans föreståndare kan dock med elev träffa överenskommelse om praktikens fullgörande inom annat distrikt på av landskapsnämnden godkänd praktikantgård; och äger föreståndaren i sådant avseende om praktikants placerande överenskomma med vederbörande lokala övervakare.

5 §.

Eleverna vid årskurser, där läsåret vidtager i januari, fullgöra sin praktik under sommaren mellan terminerna, och eleverna vid kurser, vilkas läsår börjar i november, under sommaren efter läsåret.

Praktiken skall fullgöras dels å skollägenheten dels på till praktikantgård godkänd främmande lägenhet.

Landskapsnämnden kan godkänna hemma fullgjord, kontroll underkastad praktik såsom svarande mot författningsenlig praktik i det fall:

a) att praktikant i egenskap av lägenhetsinnehavare eller för arvingars räkning självständigt handhar skötseln av lägenheten; eller

b) att praktikants föräldrar eller den av dem, vilken egentligen skött lägenheten, för sin tjänsts skull är bosatt på annan ort, eller på grund av sjukdom är oförmögen att handhava lägenhetens skötsel och att praktikant därför sköter lägenheten.

6 §.

Praktiktiden för elev vid lantmannaskolan omfattar 26 arbetsdagar å skollägenheten och minst 104 arbetsdagars allmän lantbrukspraktik vid någon till praktikantgård godkänd lägenhet.

7 §.

Elev, vilken fullständigt genomgått både den teoretiska kursen i lantmannaskolan och lantbrukspraktiken, tilldelas ett särskilt, enligt av landskapsnämnden godkänt formulär utfärdat dimissionsbetyg.

8 §.

Praktikant skall å praktikantgården deltaga i alla på lägenheten förekommande jordbruks- och även andra för ändamålet lämpliga lantbruksarbeten samt i enlighet med erhållna föreskrifter i arbetenas ledning och ordnande ävensom, så vitt möjligt, göra sig förtrogen med lanthushållningens driftresultat.

Praktikant bör om praktiken göra föreskrivna anteckningar, vilka skola för varje månad före den 10 i följande månad i och för granskning sändas till övervakaren. På grund av dessa skall praktikant ifylla praktikboken som senast inom en månad efter praktikens avslutande skall tillställas övervakaren.

Praktikant erhåller av praktikantgårdens innehavare ändamålsenlig bostad och uppehälle samt arvode, vars storlek praktikantgårdens innehavare efter övervakarens hörande bestämmer.

9 §.

Övervakaren av praktiken åligger:

1) att fördela praktikanterna;

2) att till landskapsnämnden insända uppgift om praktikanternas fördelning och övervakning samt om de praktikanter, som fullgjort sin praktik, och böra dessa uppgifter åtföljas av praktikanterna tilldelade betyg;

3) att granska praktikanternas anteckningar och praktikantböcker;

4) att övervaka praktiken på praktikantgårdarna; och

5) att i samråd med praktikantgårdens innehavare bedöma praktiken.

Om i landskapet Åland annan undervisningsanstalts elever praktisera, bör övervakaren, efter att hava granskat dylika praktikanters månadstabeller, månatligen insända dem till föreståndaren för vederbörande undervisnings-

anstalt i avseende å kännedom och för att prakikanterna tillställas.

Övervakaren bör under vårterminen för eleverna noggrant förklara, huru praktikanttabellerna och -böckerna skola ifyllas samt huru anteckningarna rörande praktiken samt därtill hörande ekonomiska uträkningar skola göras.

Övervakaren skall besöka varje praktikantgård under sommaren minst två gånger och under vintern minst en gång göra sig förtrogen med praktikantgården och anställa förhör med praktikanterna samt med praktikantgårdens innehavare rådgöra om praktikanternas handledning och bedömande ävensom granska huru praktikanterna utfört viktigare göromål.

Praktikants handledning och övervakande i detalj åligger praktikantgårdens innehavare.

10 §.

Efter praktiktidens utgång tilldelas praktikant ett i enlighet med av landskapsnämnden godkänt formulär utfärdat intyg.

Mariehamn, den 5 april 1932.

På landskapsnämndens vägnar:

Hugo Törnquist.
fd.

Werner V:son Becker.

N:o 13.

Ålands landstings beslut

om antagande av landskapslag om ändring av 70 och 71 §§ i förordningen angående tillverkning, försäljning, inköp, förvaring och transport av explosiva ämnen, given den 4 december 1915.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 22 april 1932.

Utfärdat i Mariehamn den 15 juli 1932.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting beslutat, att 70 och 71 §§ i förordningen angående tillverkning, försäljning, inköp, förvaring och transport av explosiva ämnen, given den 4 december 1915, skola erhålla följande ändrade lydelse:

70 §.

Bevis för inköp av explosiva ämnen utfärdas endast av landskapsnämnden. Dock vare envar inom landskapet bosatt, av försäljaren känd och pålitlig, myndig person tillåtet att i affär, som idkar handel med explosiva ämnen, för jordbruksändamål och byggnadsföretag utan tillståndsbevis inköpa högst ett kilogram dynamit och tio kilogram krut samt tjugufem stycken stubbomber, allt med tillhörande knallhattar.

71 §.

Överlåtelse av explosiva ämnen till större mängd, än vad i 70 § stadgas om inköp utan tillståndsbevis, må äga rum endast med begivande av landskapsnämnden. Dock vare arbetsledare, som erhållit landskapsnämndens tillstånd att innehava explosiva ämnen för visst arbete, berättigad att utan särskilt tillstånd utlämna sådant ämne till person, som är hos honom för ifrågavarande arbete anställd.

Mariehamn, den 27 februari 1932.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Herman Mattsson
vicetalman.

N:o 14.

Ålands landskapsnämnds beslut

angående taxa, enligt vilken ersättning i Ålands allmänna sjukhus för röntgenundersökningar uppbäres av andra än i sjukhuset för vård intagna patienter.

Landskapsnämnden har, med upphävande av sitt den 6 mars 1928 fattade beslut angående avgifter för röntgenfotografering vid Ålands allmänna sjukhus, denna dag funnit gott föreskriva:

1) att för röntgenundersökningar vid Ålands allmänna sjukhus skall efter denna dag tillsvidare av andra än i sjukhuset för vård intagna patienter uppbäras nedanangivna ersättning:

Genombelysning 40 mark,

Fotografering av hand, handlove, armbåge, armbågsled, arm, fot, vrist, vad, knä, lår eller axel 40 mk,

Fotografering av bäcken, höftled, skalle, ryggrad, gallblåsa, njurar, urinblåsa, livmoder, lungor, hjärta eller matstrupe 75 mk, och

Fotografering av magsäck eller tarmar 100 mk.

2) att överläkaren vid sjukhuset är berättigad att i arvode för i 1) punkten nämnda undersökningar erhålla samma belopp, som skall erläggas till landskapet i ersättning;

3) att landskapet tillkommande undersökningsavgifter skola av överläkaren eller av röntgensköterska under överläkarens kontroll indrivas och redovisas för sjukhusets ekonom; samt

4) att patient, som styrker sin medellöshet, fritages från erläggande av här ovan nämnda avgifter. Likaså må överläkaren, enligt prövning i undantagsfall och då giltiga skäl därtill förekomma, avgiftsfritt verkställa röntgenundersökningar även å annan patient.

Mariehamn, den 12 maj 1932.

På landskapsnämndens vägnar:

Carl Björkman.

Werner V:son Becker.

N:o 15

Ålands landstings beslut

om ändring av landstingets den 3 juni 1927 utfärdade beslut om antagande av lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet, given den 8 juni 1926.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 maj 1932.

Utfärdat i Mariehamn den 15 juli 1932.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit att såsom landskapslag gälla jämväl i landskapet Åland rikets

Lag

om ändring av lagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskolväsendet, given den 11 december 1931, dock sålunda

att de befogenheter, vilka enligt lagen ankomma å statsrådet och skolstyrelsen, skola av landskapsnämnden utövas: samt

att med i lagen omnämnda statsmedel och -understöd skall förstås landskapets medel.

Mariehamn, den 27 februari 1932.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Herman Mattsson
vicetalman.

N:o 16.

Ålands landstings beslut

om antagande av landskapslag angående landskommunerna under åren 1932—1934 tillkommande landskapsunderstöd för folkskolebyggnader.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 maj 1932.

Utfärdat i Mariehamn den 15 juli 1932.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit nedanstående

Landskapslag

angående landskommunerna under åren 1932—1934 tillkommande landskaps-

understöd för folkskolebyggnader.

I enlighet med landstingets beslut stadgas härmed, att landskommun under åren 1932—1934 är berättigad att på grund av 5 § i den av landstinget den 3 juni 1927 såsom landskapslag antagna rikslagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskolväsendet, i den ändrade lydelse detta lagrum erhållit i den av landstinget denna dag såsom landskapslag antagna rikslagen den 11 december 1931, erhålla landskapsunderstöd för folkskolebyggnader, allenast där byggnadsföretaget prövas vara oundgängligt och för läropliktens förverkligande behövligt. Där kommun ej på grund av denna lag kan beviljas förenämnda understöd, må den ej mot sin vilja förpliktas till byggnadsföretag.

Mariehamn, den 27 februari 1932.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Herman Mattsson
vicetalman.

N:o 17.

Ålands landskapsnämnds beslut

angående fastställt reglemente för Ålands allmänna sjukhus.

I kraft av gällande lagbestämmelser har Ålands landskapsnämnd fastställt nedanintagna reglemente för Ålands allmänna sjukhus att lända till efterrättelse tillsvidare och intill dess därom av landskapsnämnden annorlunda bestämmes.

I.

Överläkaren.

1 §.

Överläkaren, vilken bör äga specialutbildning i kirurgi, utnämnes av landskapsnämnden efter medicinalstyrelsens hörande i avseende å sökandens behörighet att utöva läkarkallet, sedan tjänsten varit lediganslagen under trettio dagar.

Överläkaren åligger att:

1) övervaka, att vid sjukhusets förvaltning iakttages gällande lagar och författningar samt vederbörligen meddelade föreskrifter;

2) besluta om intagning och utskrivning av de sjuka samt tillse, att därvid gällande föreskrifter följas, ansvara för

de sjukas vård samt övervaka, att dejoureringen behörigen handhaves;

3) vid behov och åtminstone varje söckendag besöka sjukhuset;

4) draga försorg om uppgörande av sjukberättelser och förande av journal samt föra diarium över sina inkommande och utgående tjänsteskrivelser;

5) tillse att personalen vid sjukhuset fullgör sina skyldigheter och iakttager ett passande uppförande samt att snygghet och ordning äro i sjukhuset rådande;

6) hava omsorg om läkarinstrumenten, medicinalierna, arkivet, biblioteket och vetenskapliga samlingar samt om deras förtecknande;

7) tillse, att till vederbörande polismyndighet eller försäkringsrådet anmälas de dödsfall, beträffande vilka rättslig undersökning synes vara påkallad;

8) avgiva utlåtande till landskapsnämnden angående sökande till ekonomtjänst samt översköterske-, sjuksköterske-, vaktmästar- och kosthållerskebefattningar;

9) anordna semesterledighet för översköterska och sjuksköterska samt hos landskapsnämnden göra förslag beträffande tiden för semesterledighet för ekonomen och sig själv samt om tjänstens handhavande under semesterledigheten;

10) övervaka skötseln av sjukhusets tekniska anordningar, inventarier och persedlar;

11) deltaga i årsinspektionen av byggnaderna

12) minst en gång i månaden kontrollera ekonomens kassa och därom insända anmälan till landskapsnämnden; granska ekonomens redovisningar och inventarieförteckningar, ävensom godkänna av ekonomen uppgjort förslag till inkomst- och utgiftsstat för sjukhuset samt jämte eget utlåtande insända detsamma till landskapsnämnden;

13) tillse att spisordningen och meddelade dietordinationer efterföljas; att vid sjukvården och kosthållningen iakttages sparsamhet; att i utgiftsstaten ingående anslag ej överskridas ävensom att övervaka rekvisitionen av medicinalier och instrument samt att därom meddelade föreskrifter efterlevas;

14) inom gränserna för utgiftsstaten godkänna räkningar till utbetalning;

15) årligen före den 1 april till landskapsnämnden insända sjukhusets årsberättelse för det föregående året samt genom landskapsnämnden till medicinalstyrelsen erforderliga statistiska uppgifter och förteckningar; ävensom

16) vidtaga de åtgärder, vartill sjukhusets skötsel kan föranleda samt till landskapsnämnden ingiva förslag avseende sjukhusets utveckling.

II.

Översköterskan.

2 §.

Översköterskan, som i avseende å kompetens bör fylla enahanda fordringar som finnas uppställda för motsvarande befattning i riket, utnämnes av landskapsnämnden efter utlåtande av överläkaren, sedan befattningen varit lediganslagen under trettio dagar.

Översköterskan åligger att:

1) närmast övervaka sjukvården samt tillse, att ordning och renlighet äro i sjukhuset rådande;

2) ordna och leda sjuksköterskornas och städerskornas arbete samt hos ekonomen göra framställning om antagande och entledigande av städerskor samt om ordnande av deras sommarledighet;

3) övervaka iakttagandet av dietordinationer och matransonernas fördelning å avdelningarna;

4) draga försorg om förvaring av patienternas kläder;

5) närvara vid den förteckning av inventarier och persedlar, vilken årligen verkställes av ekonomen; samt

6) i allmänhet fullgöra de till översköterskebefattningen hörande göromål, som av överläkaren bestämmas.

III.

Ekonomen.

3 §.

Ekonomen, vilken bör vara förfaren i bokföring och korrespondens samt i stånd att sköta sjukhusets ekonomi, utnämnes av landskapsnämnden, sedan befattningen varit lediganslagen under trettio dagar och vederbörande överläkare avgivit sitt utlåtande om sökandena.

Ekonomen tillkommer att:

1) draga försorg om smärre och hos överläkaren göra förslag om större reparationsarbeten, deltaga i årsinspektionerna av byggnaderna och för överläkaren uppgöra förslag till årsreparationer;

2) föra förteckning över sjukhusets inventarier och persedlar för varje år, med undantag av medicinalier, läkarinstrument, arkiv, bibliotek och vetenskapliga samlingar, samt tillse, att de personer, vilka böra för honom ansvara för under deras vård ställda inventarier och persedlar, däröver föra specialförteckning;

3) varje år inom januari månad besiktiga under ekonomens vård ställda inventarier och persedlar, uppgöra förslag till kassering av persedlar, som blivit odugliga och till anskaffande av nya samt före den 1 mars insända förslaget till landskapsnämnden;

4) sörja för anskaffning av erforderliga födoämnen, kläder, inventarier, förnödenhets- och konsumtionsartiklar, medicinalier, förbandsmaterial och instrument, enligt av landskapsnämnden eller överläkaren meddelade anvisningar;

5) övervaka, att endast dugliga och föreskrifterna matsvarande varor mottagas, att mängden av dem konstateras vara riktig och att de vederbörligen införas i böckerna;

6) övervaka, att kosthållningen handhaves ekonomiskt och i enlighet med fastställd spisordning samt att vid eldning, belysning och användning av alla konsumtionsvaror sparsamhet iakttages;

7) övervaka ordningen och renligheten inom sjukhusets område och i ekonomibyggnaderna samt för detta ändamål dagligen besöka köket, bageriet, tvättinrättningen och övriga ekonomilokaliteter;

8) uppgöra och till överläkaren överlämna förslag till inkomst- och utgiftsstat för sjukhuset;

9) antaga betjäning, entlediga densamma samt ordna dess sommarledighet;

10) övervaka, att ekonomipersonalen fullgör sina åligganden;

11) föra matrikel över personalen vid sjukhuset;

12) vara på av överläkaren bestämd tid dagligen å sitt kontor tillstädes;

13) rekvirera hos landskapsnämnden för sjukhuset erforderliga penningmedel;

14) uppbära dag- och andra vårdavgifter och över dem föra uppbördsbok samt draga försorg om, att även övriga inkomster vederbörligen indrivas och bokföras;

15) förvara sjukhusets penningmedel, över dem föra kassabok och redovisa enligt gällande författningar och av landskapsnämnden meddelade anvisningar, med beaktande av, att kassaboken skall föras för varje dag och avslutas sista dagen i månaden;

16) underrätta, enligt föreskrift av överläkaren, patients anhöriga eller den myndighet, å vilken avhämtningen av sjuk eller avliden ankommer, då en patient bör avhämtas från sjukhuset eller därstädes avlidit;

17) till kyrkoherdeämbetet eller annan registermyndighet insända av läkare utfärdad dödsattest om i sjukhuset avliden patient;

18) mot kvitto mottaga till förvaring patienternas penningar och värdesaker;

19) vidtaga åtgärder för anskaffande av erforderlig betalningsförbindelse;

20) föra diarium över sina inkommande och utgående tjänsteskrivelser; samt

21) i övrigt ställa sig av landskapsnämnden och överläkaren behörigen meddelade, till befattningen hörande föreskrifter till efterrättelse.

IV.

Vårdavgifter och annan ersättning.

4 §.

Överläkaren må icke av i sjukhuset för vård intagen patient taga avgift för vården, med undantag för patient, som vårdas å sjukplats, vilken landskapsnämnden reserverat för att av sjukhusets överläkare disponeras för hans privata patienter. Ej heller må personalen vid sjukhuset för vården uppbära ersättning.

Mariehamn, den 26 april 1932.

På landskapsnämndens vägnar:

Carl Björkman

Werner V:son Becker.

FÖRORDNING

angående organisation av polisvården och i samband därmed stående förvaltningsgrenar i landskapet Åland.

Given i Helsingfors den 27 maj 1932.

I stöd av 18 § i lagen om självstyrelse för Åland, given den 6 maj 1920, och 7 § i lagen av samma dag angående sagda lags bringande i verkställighet varder härmed, på föredragning av ministern för inrikesärendena, stadgat som följer:

I.

Allmänna stadganden.

1 §.

Om polisvården i landskapet Åland och i samband därmed stående förvaltningsgrenar äga dels statens, dels landskapets myndigheter draga försorg i den ordning och på det sätt här nedan stadgas.

2 §.

Å statens polisförvaltning ankomma de polisuppgifter, som angå statens säkerhet, ävensom polisuppgifterna inom de områden, inom vilka republikens lagstiftande organ, jämlikt 9 § i lagen den 6 maj 1920 om självstyrelse för Åland, tillkommer uteslutande rätt till lagstiftning.

3 §.

Å landskapets polisförvaltning ankomma den allmänna ordningens och säkerhetens upprätthållande, brottslighetens förebyggande och stävjande samt i allmänhet jämväl övriga polisuppgifter inom landskapet, så vitt de icke enligt 2 § förbehållits statens polisförvaltning och så vitt polisförvaltningen icke enligt lag eller författningar ankommer å republikens president eller statsrådet.

II.

Polismyndigheterna.

4 §.

Högsta inseendet över polisvården och i samband därmed stående förvaltningsgrenar tillhör:

landshövdingen, som företräder statens polisförvaltning, och

landskapsnämnden, som företräder landskapets polisförvaltning.

5 §.

För polisvårdens handhavande i landskapet äro anställda:

en kronofogde, fem länsmän, en poliskommissarie i staden Mariehamn ävensom erforderligt antal överkonstaplar samt äldre och yngre konstaplar vid detektiva och vid ordningspolisen.

6 §.

Kronofogden utnämnes efter landskapsnämndens hörande av statsrådet i samma ordning som övriga kronofogdar i republiken.

7 §.

Länsmännen utnämnas i den uti republiken gällande ordning av landshövdingen i samråd med landskapsnämnden.

Detektiva poliskonstaplar antagas av landshövdingen.

Å landshövdingen ankommer, att bevilja avsked åt de i denna paragraf nämnda befattningshavare samt att entlediga dem och skilja dem från befattningen.

8 §.

Poliskommissarie utnämnes av landskapsnämnden i samråd med landshövdingen.

Överkonstaplar och konstaplar vid ordningspolisen antagas av landskapsnämnden, sedan vederbörande länsman eller poliskommissarie blivit hörd.

Å landskapsnämnden ankommer att bevilja avsked åt poliskommissarien ävensom åt överkonstapel och konstapel vid ordningspolisen samt att entlediga desamma.

9 §.

Den disciplinära bestraffningsrätten över länsmän, poliskommissarie och polismanskapet handhaves av den myndighet, som utnämningsrätten tillkommer.

Yttrande av landskapsnämnden skall inhämtas, innan länsman entledigas eller skiljes från befattningen, och yttrande av landshövdingen, innan entledigande av poliskommissarie äger rum.

III.

Polismyndigheternas åligganden.

10 §.

Vid handhavande av statens polisförvaltning bör iakttagas i republiken gällande lagar och författningar samt instruktioner och reglementen för landshövdingarna och de vid länestyrelserna anställda tjänstemän.

11 §.

Med avseende å landskapsnämnden såsom företrädande landskapets polisförvaltning skall, förutom vad i landskapslag kan varda härutinnan föreskrivet, i behöriga delar tillämpas vad beträffande polisvården och i samband därmed stående förvaltningsgrenar är stadgat om landshövdingens maktbefogenhet och åligganden.

Såsom organ för landskapets polisförvaltning ankommer å landskapsnämnden, utöver vad i 6—9 §§ stadgas, bl. a. :

a) att utfärda instruktion för poliskommissarien och för landskapets polismanskap, börande vid den förra instruktionens uppgörande landshövdingens åsikt inhämtas;

b) att efter det landshövdingens åsikt inhämtats bestämma antalet av landskapets överkonstaplar samt äldre och yngre konstaplar ävensom dessas avlöning och tjänstgöringsområden;

c) att vid behov antaga extra konstaplar ävensom bevilja tjänstledighet och förordna vikarie åt poliskommissarien samt åt landskapets överkonstaplar och konstaplar;

d) att i samråd med landshövdingen bestämma om polismanskapets uniformering, beväpning och utrustning;

e) att övervaka efterlevnaden av lagar rörande näringar, dock icke så vitt detta ankommer å statens myndigheter;

f) att vaka över ordningen vid allmänna sammankomster;

g) att övervaka offentliga nöjen;

h) att utöva uppsikt i avseende å sådana personers anhållande, som störa ordningen;

i) att hålla tillsyn över skjutsanstalters, vägars, broars och färjors underhåll;

j) att utöva tillsyn beträffande förebyggande av skogsskövling och släckning av skogseld;

k) att övervaka efterlevnaden av stadgandena rörande jakt och fiske;

l) att övervaka efterlevnaden av stadgandena rörande strandgods, skeppsfynd och havsvrak;

m) att efter samrådan med landshövdingen meddela tillstånd till lotterier och penninginsamlingar inom landskapet samt övervaka desamma;

n) att biträda landshövdingen vid tillsynen över efterlevnaden av gällande författningar angående skjutvapen och skjutförnödenheter;

o) att vaka över att författningarna angående eldfarliga och explosiva ämnen efterlevas samt att i samråd med landshövdingen meddela sådant tillstånd till näringsutövning, som i sagda

författningar omförmäles och tidigare ankommit å landshövdingen; samt

p) att jämväl i övrigt handhava de uppgifter, som kunna härflyta av landskapsnämndens befogenheter med avseende å den allmänna ordningens och säkerhetens upprätthållande samt brottslighetens förebyggande och stävjande inom landskapet.

12 §.

Kronofogden och länsmannen tillhör att fullgöra de åligganden, som enligt de i republiken gällande lagar, författningar och vederbörande instruktioner på dem ankomma, och böra de i sin verksamhet jämväl ställa sig de föreskrifter till efterrättelse, vilka landskapsnämnden såsom företrädande landskapets polisförvaltning äger meddela.

13 §.

Poliskommissarien utövar chefskapet över polisen i staden Mariehamn. Honom tillkommer därhos att fullgöra de åligganden, som enligt de i republiken gällande lagar och författningar å polis kommissarie i allmänhet ankomma eller i landskapslag eller för honom utfärdad instruktion påbjudits, börande han i sin verksamhet jämväl ställa sig de föreskrifter till efterrättelse, vilka landshövdingen såsom företrädande statens polisförvaltning äger meddela.

14 §.

Vid ordningspolisen anställda överkonstaplar och konstaplar skola utföra, vad landskapsnämnden såsom företrädande landskapets polisförvaltning ålägger dem att fullgöra, börande de jämväl ställa sig de föreskrifter till efterrättelse, som de, vilka företräda statens polisförvaltning, envar inom sitt område meddela. Intill dess landskapsnämnden uppgjort instruktion för landskapets polismanskap, skall beträffande dem och deras verksamhet i tillämpliga delar iakttagas instruktionerna för poliskonstaplarna i republiken.

Detektiva poliskonstaplar äro med avseende å sin tjänsteverksamhet ställda under landshövdingens tillsyn.

IV.

Särskilda stadganden.

15 §.

Kostnaderna för upprätthållande av staden Mariehamns polisinrättning utgå enligt en av landskapsnämnden efter stadens hörande fastställd stat och bestridas av landskapet. I de penningutgifter landskapet för sådant ändamål erlägger är staden skyldig att deltaga med en tredjedel.

Utöver ovannämnda bidrag är staden skyldig att åt polisinrättningen upplåta för dess olika behov ändamålsenliga lokaler jämte värme, lyse, städning och möbler samt att dessutom bestrida kostnaderna för anhållna personer underhåll ävensom för dessas och polismanskapets läkarvård.

Innan stat för polisinrättningen fastställes, bör landshövdingens yttrande inhämtas.

16 §.

Vid övergång till motsvarande befattning i stad och på landet annorstädes i republiken äga befattningshavare vid polisen rätt att i avseende å tilläventyrs ifrågakommande ålderstillägg och pension tillgodoräkna sig den tid, de tillbragt i landskapets tjänst, under förutsättning att kompetensfordringarna för de befattningar de innehaft i landskapet äro jämförliga med dem, som gälla för motsvarande anställning i riket. Enahanda rätt tillkommer de befattningshavare vid stads- och landspolisen, som ur republikens tjänst övergå i landskapets tjänst.

17 §.

Vad landskapet erlagt i ordinarie utgift för polisväsendet bör tagas under omprövning vid fastställandet av det bidrag, som enligt bestämmelserna i 26 § av lagen om självstyrelse för Åland kan beviljas landskapet.

18 §.

Uppstår meningsskiljaktighet därom, huruvida något ärende ankommer å statens eller landskapets polisförvaltning, avgöres densamma på sätt i 35 § av lagen om självstyrelse för Åland är stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1932 och gäller tillsvidare, likväl ej längre än till den 1 juli 1935.

Republikens president

P. E. SVINHUFVUD

Minister för inrikesärendena Ernst von Born.

N:o 19.

Ålands landstings beslut

om antagande av landskapslag om ägovägar i landskapet Åland.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 3 juni 1932.

Utfärdat i Mariehamn den 15 juli 1932.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit nedanstående

Landskapslag

om ägovägar i landskapet Åland.

1 §.

Ägovägar äro enskilda vägar på landet, som för en eller flere fastigheter äro av varaktig nytta såsom farväg till gården eller för annat ändamål, som hänför sig till fastighetens behöriga utnyttjande.

Nödiga vägar till båtstrand samt behövliga gångstigar äro att betrakta som ägovägar.

Till samfälld ler-, sand- och grustäkt ledande väg är likaledes ägoväg.

2 §.

Då i samband med lantmäteriförrättning från gemensam mark avskilts vägområde att av två eller flere fastigheter användas såsom farväg till gården eller för annat ändamål, som hänför sig till fastighetens behöriga utnyttjande, skola fastigheterna gemensamt underhålla vägen i mån av dess nytta eller behövlighet för envar av dem.

3 §.

Vid lantmäteriförrättning, som äger rum efter denna landskapslags ikraftträdande, skall förrättningslantmätaren i protokollet anteckna, för vilka skiftesdelägare den från den gemensamma marken avskilda vägen är avsedd, samt bestämma, i vilken mån envar skiftesdelägare i anseende till den mark, som tillskiftats hans fastighet, skall deltaga i vägens byggande och framtida underhåll.

Då vid lantmäteriförrättning väg avskiljes att av två eller flere skiftesdelägare gemensamt användas, bör vid bestämmandet av jämförelsetalen för vägens byggande och framtida underhåll jämväl beaktas vägens behövlighet och nytta för varje skiftesdelägare.

Besvär över de av lantmätaren fastställda jämförelsetalen må avgöras på sätt, som om besvär över skiftesförrättningar är stadgat.

4 §.

Är för fastighets ändamålsenliga nyttjande av vikt, att ägoväg för sagda fastighet bygges över annan fastighets område, och kan det ej lända den senare fastigheten till märkligt men, skall den för vägen erforderliga marken från denna upplåtas.

Behövlig plats för ägoväg bör markägare upplåta med tagen hänsyn till att minsta möjliga intrång på hans odlingsmark göres. Dock må denna hänsyn icke utsträckas därhän, att vägen oskäligen fördyras, eller att dess sträckning blir olämplig.

Gemensam ägoväg må envar beta, där den är dragen över egna marker, dock så, att för övriga delägare olägenhet därav ej uppstår.

Där stängsel drages över gemensam väg, skall den därtill pliktige hålla lätt hanterlig, med gångjärn försedd grind.

5 §.

Prövas väg, som är anlagd över en fastighets område, vara av vikt för ändamålsenligt nyttjande av annan fastighet, må även denna fastighet tillåtas att använda vägen, där ej sådant länder någon, som förut äger begagna vägen, till verkligt men.

6 §.

Är väg, som någon vill bygga för sin fastighets behov, tillika av vikt för ändamålsenligt nyttjande av annan fastighet, må denna fastighet, därest dess ägare icke uttryckligen å fastighetens vägnar avstår från vägens begagnande, skyldigkännas att deltaga i dess byggande.

Nyttjas ägoväg tillika som utfartsväg från lägenhetens mangård, förhöjas lägenhetens vägenheter i motsvarande grad.

Såsom byggande av väg anses i denna lag jämväl omläggning eller väsentlig förbättring av väg.

7 §.

För upplåtande av mark till väg, så ock för annat intrång, som orsakas av vägs byggande eller begagnande, skall ersättning gäldas eller, därest ersättningstagaren själv är väghållningsskyldig, honom vid väghållningsskyldighetens fördelning tillgodoräknas.

8 §.

I avseende å vägbyggnadsskyldighetens fullgörande svare för fastighet, som utgöres av frälse- eller skattejord, ägaren och för annan fastighet dess innehavare.

Fastighets vägunderhåll åligge den, som fastigheten brukar; dock vare i 1 momentet nämnd ägare eller innehavare, ändå att han icke brukar fastigheten, ansvarig för underhållet, där brukaren försummar sin underhållsskyldighet.

9 §.

Skyldigheten att deltaga i ägovägs byggande och underhåll skall, där ej de väghållningsskyldiga annorledes åsämjas, genom vägdelning så bestämmas, att envar av dem står i ansvar för viss väglott.

Vid vägdelningen skall hänsyn tagas till sådana omständigheter, som inverka på väghållningskostnaden, så att där större svårighet möter, väglotten skäligen minskas. Delning av väg skall, där ej de väghållningsskyldiga annorlunda överenskomma, verkställas särskilt för byggandet och särskilt för underhållet.

Finnes byggande eller underhåll av bro kräva avsevärd kostnad, må besväret i denna del kunna fördelas till gemensamt utgörande av två eller flere väghållningsskyldiga efter vad skäligt prövas.

10 §.

Kommun bör tillsätta för ägovägar särskilt avsedd ägovägsnämnd, bestående av ordförande, två ledamöter och två suppleanter, samt bestrida de ersättningar och kostnader, vilka sökande enligt 13 § icke är skyldig att erlägga.

11 §.

Kan ej överenskommelse träffas om rätt för fastighet att bygga eller begagna väg över annan fastighets område eller om fastighets skyldighet att deltaga i vägs byggande och underhåll, skall saken företagas till prövning vid förrättning på stället.

Skifte av ägoväg skall verkställas av vägnämnd, som vederbörande kommunalfullmäktige särskilt tillsätta, med iakttagande av bestämmelserna i 12—19 §§ av landskapslagen om ägovägar samt med beaktande i tillämpliga delar av vad om förfarandet vid skiftesförrättning med avseende å bygdeväg är stadgat.

Ägovägsnämnd må vid prövning av frågan därom, hur stor andel av ägoväg som skall påföras varje väghållningsskyldig, beakta dess nytta och behövlighet för varje väghållningsskyldig.

12 §.

Förrättning, som i 11 § avses, skall på därom skriftligen gjord ansökan verkställas av ägovägsnämnden i den kommun, där vägen eller största delen därav skall byggas eller är belägen. I ansökningen, vilken bör inlämnas till ägovägsnämndens ordförande, bör fullständigt uppgivas ärendets beskaffenhet, de fastigheter, saken förmenas angå, samt vederbörande ägares och innehavares namn och hemvist.

Rätt att påkalla förrättning, varom ovan sagts, samt att därvid föra talan tillkomme för fastighet, som saken angår, ägare eller innnehavare, vilken vägbyggnadsskyldigheten enligt denna landskapslag åligger, så ock, då fråga är om underhåll av väg, brukare, åt vilken vägbyggnadsskyldig ägare eller innehavare upplåtit nyttjanderätten till fastigheten. Skall väg byggas över område, vartill nyttjanderätten av den vägbyggnadsskyldige upplåtits åt annan, skall ock denna höras vid förrättning angående vägens byggande.

13 §.

För förrättningen njute ägovägsnämndens ordförande och ledamöter skäligt arvode, som av kommunalfullmäktige bestämmes. Biträdes nämnden av sekreterare, njute han samma arvode som ordföranden. Dessa ersättningar, så ock övrig av förrättningen föranledd kostnad, skola av sökanden i förskott erläggas. Åvälves vid förrättningen väghållningsskyldighet flere delägare, skall denna ersättning och kostnad fördelas efter vad skäligt prövas.

14 §.

Underrättelse om förrättningen bör bevisligen meddelas sakägarna eller delgivas i den ordning, som om kommunala meddelanden är på orten föreskriven.

I fråga om jäv för förrättningsmännen gälle, vad om jäv för domare är i allmän lag stadgat. Uppstår jäv för så många av ägovägsnämndens ledamöter och suppleanter, att nämnden icke blir fulltalig, skall anmälan om förhållandet göras hos kommunalnämnden, å vilken det ankommer att för den förrättning, jävet gäller, utse andra ledamöter i stället för de jäviga.

Mot ägovägsnämndens beslut, varigenom framställd jävsanmärkning ogillats, må klagan föras i samband med talan mot själva förrättningen.

15 §.

Vid förrättningen skall efter omständigheterna undersökas:

huruvida väg över fastighets område må för annan fastighet byggas eller tidigare byggd väg begagnas;

vilket läge samt vilken sträckning och bredd vägen bör hava och huru den i övrigt skall byggas;

till vilket belopp ersättning bör gäldas för intrång, som i 7 § avses;

huruvida och i vilken mån sagda ersättning kan räknas ersättningstagaren till godo vid fördelningen av den väghållningsskyldighet, varom nedan i denna paragraf nämnes, ävensom inom vilken tid ersättningen skall erläggas;

vilka fastigheter, som skola vara pliktiga att deltaga i vägens byggande eller underhåll;

vilken väglott som åt varje väghållningsskyldig skall utläggas eller, där överenskommelse träffas om annan grund för väghållningsskyldigheten, huru efter denna grund byggandet eller underhållet skall fullgöras; samt

huru utgift för förrättningen och annan gemensam kostnad skall mellan de väghållningsskyldiga fördelas.

16 §.

Förrättningsmännen skola söka att såvitt möjligt få överenskommelse mellan samtliga sakägare till stånd. Där sådan överenskommelse ingåtts skall särskild, av förrättningsmännen till riktigheten bekräftad avhandling därom upprättas och förrättningsprotokollet bifogas.

17 §.

Kommer den i 16 § förutsatta överenskommelsen ej till stånd, varde saken prövad av förrättningsmännen. Dessa

skola, sedan alla vid förrättningen förekommande frågor blivit behörigen utredda, på grund av vad sålunda förekommit, meddela utslag i saken.

I utslaget skall bestämmas den tid, inom vilken vägen bör färdigbyggas.

Härefter förklaras förrättningen avslutad och meddelas sakägarna, vad med avseende å klander av förrättningen enligt 19 § skall iakttagas.

18 §.

Förrättningsprotokollet, som skall vara av förrattningsmännen underskrivet, och de vid förrättningen tillkomna samt enligt 22 § till densamma inlämnade överenskommelser böra hos ägovägsnämnden förvaras. Sakägare vare berättigad att, på begäran och mot erläggandet av utskrivningskostnaden, inom trettio dagar efter förrättningens avslutande av nämnden erhålla styrkta avskrifter av sagda handlingar.

Ägovägsnämnden åligger ock att uppgöra förteckning över alla de vägar, för vilkas byggande, underhåll och indragning nämnden verkställt förrättning eller om vilka överenskommelse ingivits till nämnden. Av förteckningen, som skall innehålla uppgift om tiden för förrättningens avslutande eller överenskommelsens inlämnande till ägovägsnämnden och om de fastigheter, vilka med avseende å vägen äro byggnads- och underhållsskyldiga, samt kort redogörelse om vägens sträckning och längd, och i vilken jämväl skall antecknas, huruvida vägbyggnadsärendet jämlikt 21 § fått förfalla, skall avskrift halvårsvis insändas till länslantmäterikontoret.

Äskas av någon upplysning om väghållningsskyldighet, beträffande vilken i enlighet med denna lag beslutats vare sig vid förrättning eller genom överenskommelse, som i 22 § sägs, vare ägovägsnämnden pliktig att sådan upplysning meddela.

19 §.

Är sakägare missnöjd med förrättning, skall han inom nittio dagar efter förrättningens avslutande instämma samtliga övriga sakägare till häradsrätten i den ort, där vägen eller största delen därav skall byggas eller är belägen.

Klandras ej förrättningen, gånge det därvid meddelade utslaget, i vad det avser annan fråga än i § 24 omförmäles, i verkställighet såsom laga kraft ägande dom.

Innefattar häradsrättens utslag ändring i det, som vid den överklagade förrättningen bestämts, åligger det rätten att därom underrätta ägovägsnämnden och länslantmäterikontoret medelst behörigt transsumt ur rättens protokoll.

I häradsrättens utslag i mål, som nämnes i denna landskapslag, må ändring icke sökas.

20 §.

Yppas tvist mellan ägare eller innehavare av jord eller andra därom, vem ersättning för intrång skall tillfalla, skall därom särskilt tvistas. Ersättningsbeloppet skall, intill dess tvisten blivit slutligen avgjord, nedsättas i lanträntеri.

21 §.

Väg må icke byggas å annans mark eller eljest till förfång för annan, innan ersättning blivit till ersättningstagaren gulden eller, efter vad i 20 § är sagt, i lanträntеri nedsatt. Varder ej ersättningen gulden eller nedsatt inom utsatt tid, vare beslut om vägbyggnaden förfallet.

22 §.

Ingås annorledes än vid förrättning, varom ovan stadgas, överenskommelse om vägs byggande eller underhåll, och är överenskommelsen skriftligen upprättad och av vittnen styrkt, så ock där överenskommelse angår annan än frälse- eller skattejord och blivit för sådan fastighet av vederbörande myndighet godkänd, gälle överenskommelsen även emot fastighetens framtida ägare eller innehavare, om överenskommelseskriften blivit inlämnad till ägovägsnämnden i förvar.

23 §.

Hava, sedan fråga om rätt att för

fastighet bygga eller begagna väg över annan fastighets område eller om skyldighet att deltaga i byggande eller underhåll av väg blivit genom överenskommelse eller eljest i laga ordning avgjord, förhållandena väsentligen förändrats, äge envar sakägare påkalla frågans återupptagande. Där överenskommelse icke fås till stånd, bör sådant yrkande skriftligen inlämnas till ägovägsnämndens ordförande.

Om till följd av nyodling eller omreglering av odlingsmark jordägare vill förändra sträckning av ägoväg över sin mark på egen bekostnad vare han härtill berättigad.

24 §.

Ägoväg bör så byggas och underhållas, att den utan svårighet kan betjäna sitt ändamål. Vägbanan, vars bredd ej får understiga tre meter, bör vara fri från stenar, stubbar, rötter o. dyl. samt utan gropar och stora ojämnheter. Behövliga gångvägar böra vara av den beskaffenheten, att de äro framkomliga för fotgängare med börda.

Försummar väghållningsskyldig att underhålla sin väglott och försätter han ej ofördröjligen efter tillsägelse vägen i skick, må annan väghållningsskyldig låta genom två ledamöter i ägovägsnämnden hålla syn, vartill den försumlige bör i god tid kallas. Befinnes vägen därvid bristfällig, skall den försumlige föreläggas att inom viss tid avhjälpa bristen. Har bristen ej inom denna tid avhjälpts, må den, som påyrkat synen, utföra eller låta utföra arbetet: och äger han därefter rätt att i den ordning, som om utmätning av utskylder är stadgat, låta utmäta hos den försumlige ej mindre synekostnaden än ock enligt synemännens uppskattning ersättningen för iståndsättandet av vägen.

25 §.

Om anställande av särskild tillsyningsman för övervakande av vägs underhåll må överenskommelse kunna träffas emellan de väghållningsskyldiga. Sådan tillsyningsman kan ock på begäran av minst fem väghållningsskyldiga tillsättas av ägovägsnämnden, vilken tillika bestämmer tillsyningsmannens arvode och huru skyldigheten att erlägga detta arvode skall fördelas mellan samtliga väghållningsskyldiga.

Tillsyningsman kan entledigas av de väghållningsskyldiga, därest de äro om beslutet ense. I annat fall må frågan av envar av dem underställas ägovägsnämndens prövning.

Om ägovägsnämnds sammanträde, varvid fråga om anställande eller entledigande av tillsyningsman avgöres, skola genom sökandens försorg övriga väghållningsskyldiga i god tid underrättas.

Där, till följd av vad ovan är stadgat, tillsyn om vägs underhåll utövas av särskild tillsyningsman, äge blott denne vidtaga de åtgärder mot försumlig väghållningsskyldig som i 24 § 2 mom. avses.

26 §.

Vad i denna landskapslag stadgas om fastighet, gälle ock i tillämpliga delar beträffande vattenverk, fabrik eller med fabrik jämförlig inrättning, ändå att sådan egendom icke är att anse såsom fast egendom, så ock beträffande sådan del av statens boställen, vartill nyttjanderätten övergått till landskapet Åland och som utarrenderats till odlings- eller bostadslägenhet.

27 §.

Är vid denna landskapslags trädande i kraft skyldigheten att underhålla ägoväg genom dom eller eljest mellan två eller flere fastigheter fördelad, medför denna landskapslag ingen ändring i sådan fördelning. Dock tillkomme sakägare den rätt, varom i 23 § stadgas.

28 §.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft.

Mariehamn, den 27 februari 1932.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Herman Mattsson
vicetalman.